

Verscherpt toezicht binnen de advocatuur is gewenst

Door: Ehsan Shirzadi

Inleiding

In 2010 adviseerde Arthur Docters van Leeuwen om het toezicht op advocaten te verbeteren. In zijn advies getiteld *'Het bestaande is geen alternatief. Een verkenning naar verbeteringen in het toezicht op de advocatuur.'* geeft Docters van Leeuwen 23 aanbevelingen om het toezicht te verbeteren. De twee belangrijkste zijn versterking van de rol en de positie van de deken en introductie van een systeemtoezichthouder die de wijze waarop dekenen toezicht uitoefenen controleert. De Algemene Raad en het College van Afgevaardigden hebben het advies nagenoeg in het geheel overgenomen. Begin dit jaar publiceerde Rein Jan Hoekstra zijn eindrapport over het toezicht op de Nederlandse advocatuur. Hoekstra was door de Nederlandse Orde van Advocaten gevraagd om te oordelen over de 'kwaliteit, objectiviteit en integriteit van het lokale toezicht op advocaten zoals dat wordt uitgeoefend door de lokale deken.' Net zoals het interim-rapport uit juni 2012 is het eindrapport gematigd kritisch. Er is behoefte aan professionalisering van het toezicht (aanbevolen wordt onder meer dat de lokale deken niet langer ook zelf de advocatuur uitoefent) en aan een pro-actiever houding van de deken (met meer bezoek aan kantoren). Ook moet de publieke verantwoording van wat de deken doet worden verbeterd. De Staatssecretaris van Justitie Fred Teeven diende in 2011 een wetsvoorstel in dat moet leiden tot een onafhankelijke toezichthouder binnen de advocatuur, iets dat door de Orde van Advocaten als 'onaanvaardbaar' is gekwalificeerd. Het zou de onafhankelijkheid van de advocatuur aantasten en daarmee de rechtsstaat bedreigen. De Orde van Advocaten zet daarom in op het zoveel mogelijk in eigen kring houden van de controle op wat zijn leden doen.

Floris Bannier, voormalig Bijzonder Hoogleraar Advocatuur

De roep om verscherpt toezicht is een losse kreet vanuit politieke hoek, zonder dat daar werkelijke kennis van zaken aan ter grondslag ligt. Toezicht op zich is nodig. Het houdt de advocaat bij de les en draagt bij aan transparantie in een maatschappij waar dit nu eenmaal onmisbaar is. Vertrouwen bestaat immers niet meer.

Maar het huidige toezicht loopt helemaal niet slecht. Het systeem voldoet, zeker na doorvoeren van de aanbevelingen van Docters van Leeuwen. Enig bijstellen van het toezicht is, zoals hij terecht zegt, wenselijk. Het apparaat tot op heden, de deken, is niet op de hedendaagse grote aantallen toegerust. Grotere eenheden, versterking van het apparaat, meer mankracht zullen het huidige systeem verbeteren. Maar dat is dan niet zozeer verscherpt toezicht als wel naar de eisen van de tijd ingericht toezicht. Zo wordt het goede van het huidige systeem bewaard, blijft de advocatuur onafhankelijk en, terzijde, blijven de kosten nog enigszins te behappen. Het systeem dat de heer Teeven wil invoeren (zonder daar enige goede grond voor aan te dragen) is onnodig ingewikkeld, duur (voor rekening van de advocatuur), maakt een eind aan de onafhankelijkheid van de balie door de ministeriële benoeming van de toezichthouder en, daar kijkt men nog wel eens over heen, door het ministeriële recht de begroting af te keuren.

Jeroen Recourt, Tweede Kamerlid (PvdA)

Goed toezicht op de advocatuur borgt kwaliteit en integriteit van de beroepsgroep en is daarmee in ieders belang. Bij vele beroepsbeoefenaren zoals accountants, notarissen maar ook advocaten was het toezicht niet op orde. Toezicht en sanctionering waren 'ouderwets' namelijk altijd achteraf, voornamelijk uitgeoefend door collega's en met een zekere willekeur. Terecht en gewenst dus dat de politiek en later de beroepsgroep zelf in beweging zijn gekomen met plannen ter verbetering en verscherping van het toezicht. De vraag die nu voorligt is: hoe kan dit het beste? Daarbij moet een belangrijke grens in acht worden genomen: de klant moet er zeker van zijn dat hij vrijuit informatie met zijn advocaat kan delen. Geheimhouding

en het daarbij behorende (afgeleide) verschoningsrecht moet dus ook gelden voor toezichthouders. Als aan die voorwaarde is voldaan ben ik voorstander van een systeem waarbij een college van toezicht van de advocatuur, maar niet alleen door de advocatuur, op een meer structurele en preventieve wijze toezicht houdt. De waardevolle en vaak bemiddelende functie van de deken in het toezicht kan en moet daarbij behouden blijven. Zo borg je kwaliteit en legitimiteit. En zo zal ik het wetsvoorstel beoordelen.

Helena Koops, partner Bricks Advocaten

Na lezing van de uitspraken van het Hof van Discipline in de tuchtzaken tegen Moskowicz, vraag ik mij af hoe het mogelijk is dat een advocaat zo lang zo ver heeft kunnen gaan in het schenden van zoveel regels. Het lijkt erop dat de drempel voor cliënten erg hoog ligt om een klacht in te dienen tegen hun eigen advocaat. Maar uit de uitspraken is ook op te maken dat de Orde van Advocaten

heel lang wacht om sancties op te leggen op het niet naleven van de regels zoals de verplichting tot het halen van opleidingspunten, om nog maar niet te spreken van de financiële regels. Ik ben het er dan ook zeker mee eens dat verscherpt toezicht op de advocatuur gewenst is. Maar dit dient mijns inziens door de Orde van Advocaten zelf worden uitgeoefend en niet door de overheid. De overheid dient immers geen invloed te hebben op onafhankelijke rechtspraak, ook niet indirect via de advocatuur. Anders gezegd: het recht van de advocaat om zijn beroep vrij en onbelemmerd uit te oefenen mag niet worden aangetast, nu daarmee het belang van cliënten bij onafhankelijke rechtspraak gewaarborgd moet blijven. Er ligt dan ook in een veel grotere rol weggelegd voor de Orde van Advocaten zelf om naleving van de gedragsregels en de Advocatenwet af te dwingen. De Amsterdamse deken heeft onlangs (de dag na de uitspraken van het Hof van Discipline) kantoorbezoeken aangekondigd. Dit zijn we niet gewend en het voelt enigszins 'betuttelend', maar dit soort maatregelen zijn inderdaad noodzakelijk geworden.

Nikki Sipkens, advocaat Loyens & Loeff

In de afgelopen jaren is er zeer kritisch naar de advocatuur en het toezicht op de advocatuur gekeken. Er is veel kritiek geweest op de zelfregulering van de advocatuur. Het is van groot belang dat het vertrouwen in de advocatuur gewaarborgd blijft. Indien dit niet het

geval is lijkt verscherpt toezicht en inzichtelijkheid in deze procedures van belang, mits daarbij geen afbreuk wordt gedaan aan de onafhankelijkheid van de advocatuur. Op basis van het huidige wetsvoorstel zou een 'onafhankelijk' toezichtsorgaan ingesteld moeten worden, dat zeer vergaande bevoegdheden krijgt jegens de advocatuur en het toezicht op de advocatuur. De Minister van Justitie benoemt de leden van dit orgaan, stelt de beloning vast en kan de leden ook schorsen en ontslaan. Daarnaast geldt de geheimhoudingsplicht van advocaten niet jegens het 'onafhankelijke' toezichtsorgaan en is er geen afgeleide geheimhoudingsplicht voor dit orgaan en de bureaumedewerkers. Het wetsvoorstel doet mijns inziens afbreuk aan het vertrouwen in de advocatuur. De Minister van Justitie zou immers via het 'onafhankelijke' toezichtsorgaan invloed kunnen uitoefenen op advocaten die politiek gevoelige zaken behandelen. Daarnaast leidt het wetsvoorstel ertoe dat cliënten niet meer vrijuit kunnen spreken met hun advocaat. Het verscherpt toezicht zoals neergelegd in het huidige wetsvoorstel lijkt mij dan ook onwenselijk.

Joost Quant, partner Lexsigma Advocaten

Toezicht op de advocatuur, is dat een interne aangelegenheid of moeten er voor de klager meer waarborgen zijn? Is de wijze waarop het huidige klachtsysteem in elkaar zit een kwestie van "de slager die zijn eigen vlees keurt", of ligt dat genuanceerder? Wat mij betreft staat eigenlijk maar een vraag centraal: Heeft de cliënt c.q. rechtzoekende het idee dat het huidige systeem van toezicht voldoende

onafhankelijk is en zijn rechten voldoende gewaarborgd zijn? Als de indruk bestaat dat het toezicht is als "de slager die zijn eigen vlees keurt" dan behoeft het toezicht alleen vanwege die indruk reeds wijziging. De vraag is dan hoe radicaal het toezicht moet worden gewijzigd. Het huidige systeem, waarbij eerst wordt geklaagd bij de lokale deken moet gehandhaafd blijven; de lokale deken is bij uitstek degene die de advocatuur in zijn arrondissement kent. Dat dit voor de buitenwereld onvoldoende garantie biedt kan ik mij voorstellen en zou moeten leiden tot wijzigingen in het systeem. Het voorstel van de staatsecretaris is echter niet de juiste oplossing en gaat wat mij betreft te ver. Dat voorstel komt er in feite op neer dat de overheid de advocatuur gaat controleren. De onafhankelijke rol van de advocatuur ten opzichte van de overheid moet uitgangspunt blijven in de discussie over het toezicht. De oplossing zou eerder zijn

De Stelling

gelegen in een initiële klacht bij de deken die bij uitstek in staat is om te bemiddelen tussen klager en advocaat, mogelijk gevolgd door voorzetting van die klacht bij een onafhankelijke Raad die sancties kan opleggen. Die Raad zou dan niet moeten bestaan uit praktiserende advocaten maar moeten bestaan uit deskundigen die vanwege hun achtergrond en/of affiniteit met de advocatuur deskundig zijn. Dat zouden voormalige of gepensioneerde advocaten kunnen zijn en/of rechters die ervaring binnen de advocatuur hebben.

Tomas Weterings, advocaat Hemony Advocaten

Zolang het gaat om toezicht 'binnen' de advocatuur, dus verricht door vertegenwoordigers van de eigen beroepsgroep, aangevuld met leden van de rechterlijke macht in Raden en Hof van Discipline, dan graag. Op dit moment bestaan er naar mijn mening te weinig mogelijkheden voor toezicht op de inhoudelijke werkzaamheden van advocaten. Het huidige toezicht is te zeer beperkt tot gedrag(sregels) en randvoorwaarden, slecht presteren valt er

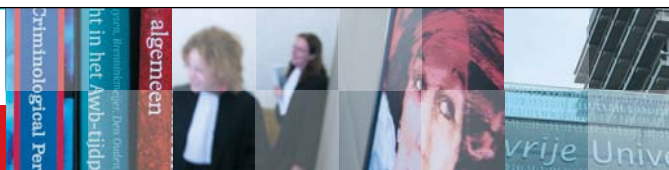
vrijwel (of zelfs helemaal?) buiten. Dat is slecht voor het aanzien van de advocatuur. Ik zou graag zien dat structureel inhoudelijk wanpresterende advocaten tuchtrechtelijk sneller en harder worden aangepakt. Niet door alle advocaten gelijkelijk op te zadelen met extra verplichtingen, voorwaarden of controles die voor iedere advocaat extra belastend en beperkend zijn (zoals bijvoorbeeld de Raad voor Rechtsbijstand de kwaliteit tracht te verbeteren door het stellen van algemene inschrijfvoorwaarden op sommige rechtsgebieden), maar door bij herhaalde signalen van structureel wanpresteren adequater op te treden. Meer mogelijkheden om inhoudelijk te toetsen of de werkzaamheden van een advocaat wel aan een bepaalde minimumnorm voldoen als er indicaties zijn dat zulks niet het geval is, en minder terughoudendheid om dan in te grijpen, zou het vertrouwen in de beroepsgroep verstevigen. En wie z'n werk naar behoren (en niet noodzakelijkerwijze meer dan dat) doet, kan er moeilijk bezwaar tegen hebben als integere collega's met kennis van zaken zich een inhoudelijk oordeel vormen over de kwaliteit van de werkzaamheden. ■

Advertentie

VU Law Academy

Betrokken op ijn competentie

LEERGANGEN NAJAAR 2013

Specialisatie voor elke advocaat!

- Leergang aanbestedingsrecht voor inkopers (september)
- Leergang aanbestedingsrecht voor juristen (september)
- Leergang fusie en overname (oktober)
- Leergang pensioenrecht (september)
- Leergang regelgevingsleer voor decentrale overheden (oktober)
- Leergang samenwerkingsverbanden tussen decentrale overheden (oktober)
- Leergang sport, sportorganisatie & recht (september)

Voor meer informatie en inschrijven www.vula.nl

VU VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM